

Z KOZÍCH STEZEK NA PANENSKÉ PLÁŽE

Do Chorvatska se nemusí jezdit jen s cílem lehnout si na pláži. Zdejší ostrovy nabízejí jedinečnou příležitost využít čas i pro poznávání unikátní přírody a pobřeží v sedle kola (nebo i na koloběžce).

napsal Zdeňěk Kukal

V Evropě není mnoho takových míst, která umožní vidět tak blízko sebe původní venkovský život obyvatel v rázovitých kamenných osadách zasazených do divoké přírodní krajiny a pestré pobřeží lemované stovkami zátok a plážíček střídajících se s rozeklanými útesy. Jen pobřežní čára všech ostrovů měří přes čtyři tisíce kilometrů, což je jako dvakrát z Prahy do Paříže a zpátky.

A přitom uprostřed přírodních i kulturně-historických zajímavostí mnohdy nepotkáme živou turistickou duši – jen místní usedlíky, zemědělce a rybáře. Chybí tu obludné hotelové komplexy a apartmánová města, tyto z celého Středomoří nechvalně známé průvodce masového cestovního ruchu. Pokud zvolíme správnou roční dobu a vyhneme se těm nejfrekventovanějším místům, nehrozí srážka s davem dovolenkářů.

Kolo tady může být buď čistě dopravním prostředkem z jednoho zajímavého místa na druhé, od pobřeží do vnitrozemí ostrova a zpátky, anebo ryze sportovním nástrojem.

NEJLÉPE NA JAŘE A NA PODZIM

Pokud si chceme ostrovy fádne vychutnat v klidu a v původní přírodní krásě, je

PRO MILOVNÍKY ADRENALINU

Atraktivní adrenalinový park byl otevřen v komplexu Parku Prevlaka, který se nachází na stejnojmenném poloostrově na jihu Chorvatska. Nabízí množství zábavy, organizované výlety a prohlídku vojenských katakomb a zákopů.

ZA DELFÍNY NA LOŠINJ

V cresko-lošinjské oblasti žije kolonie asi 150 delfínů škákových (*Tursiops truncatus*). Je to jediná stálá populace těchto delfínů v severním Jadranu. Vždy 5. srpna se zde koná Den delfínů.

MEDVĚDÍ FARMA

V obci Kuterevo v chorvatském kraji Lika se nalézá jedinečný útulek pro medvídaty, která v útlém věku přišla o matku. V jeho sousedství je ekologická a etnografická vesnice, skanzen, určený k návštěvám turistů. Do útulku je to asi 20 minut jízdy z obce Otočac. Dá se sem dostat také od moře nebo po silnici od města Senj.

SKALNÍ KLÁŠTER BLACA

Stojí na jižní straně ostrova Brač a připomíná orlí hnízdo. Založili ho v polovině šestnáctého století hlaloštití mniši, kteří sem utekli před Turky. Přístup je z pláže pod klášterem, kam je nejlepší jet lodkou.

OCHRANA PŘÍRODY

Typickým hmyzem, který patří k Chorvatsku, jsou kobylky. Kromě nich tu žije řada dalších druhů hmyzu, některé patří i k velmi vzácným. Země se hlásí k programům na ochranu fauny i flóry. Na jejím území byla vyhlášena řada národních parků.

vhodným časem pro cestu jaro nebo podzim. Není příliš velké horko, počasí je stabilní, déšť výjimkou a už se dá osvěžit v moři. Na jaře jsou ostrovy svěže zelené a rozkvetlé stovkami pro nás exotických květů, které vydávají netušené vůně. Na podzim pak zraje vinná réva, fíky, granátová jablka... Chuť přirozeně dozrálé mandarinky se s kupovanou v českém supermarketu nedá srovnat.

Typické kamenné stavby stojí po celém Chorvatsku. Tato na ostrově Brač je ale zvláštní svou borovicí. Na ostrově se také těží známý mramor, jímž je mimo jiné obložen Bílý dům ve Washingtonu.

NA KTERÉ OSTROVY S KOLEM?

Pro výlety na kole jsou ideální větší ostrovy, které nabízejí více cyklistických možností. Z dalmatských je to Hvar, Brač, Šolta, Vis, Mljet, Korčula a poloostrov Pelješac na jihu, Pašman s Ugljanem a Dugi Otok na severu; z kvarnerských pak Lošinj s Cresem, Pag a Rab. Platí úměra: čím je ostrov vzdálenější od pevniny a od středu Evropy a hůře do-

stupný, tím méně je navštěvovaný a tedy ovlivněný cestovním ruchem. Jeho původní charakter je tím nedotčenější. Více frekventované jsou tak ostrovy kvarnerské, zejména Krk, který je spojen s pevninou mostem.

Malé ostrovy jako například Elafity (zvláště Šipan) a některé severodalmatské (Iž, Molat, Kaprije, Zlarin) nabízejí úplný klid, ospalou atmosféru, neinscenované folklorní výjevy i udivené pohledy ostrovanů, kdopak že se to vylodil na jejich ostrově s tak zvláštním náčiním, jako je kolo. I ten nejdelší okruh se tak dá rychle projet a ještě zbude velká část dne na vodní hrátky, konzumaci zdejších přírodních produktů, klábosení s místními, oblíbenou knihu nebo oblíbeného partnera.

TIP KOKTEJLU

V Chorvatsku je stále ještě spousta míst, kde si můžete vychutnat koupání docela sami nebo jen se svou rodinou. Vyplatí se ale přibalit si vhodnou obuv do vody, zejména to platí v případě dětí. Divoké pláže tvoří spíše hrubší kamínky a navíc tu místy můžete narazit na vodní ježky.

Rozhodnutí vypravit se na takový malý ostrov s kolem na více dní však vyžaduje zvláštní povahu a rozpoložení. Určitě si tu nepřijdou na své jedinci hyperaktivní, věcní a nároční, kteří vyžadují hotel s profesionální obsluhou, jistotu výběru z dobře značených cyklotras a bohatý noční život.

JE LIBO ASFALT, MAKADAM, NEBO KOZÍ STEZKU?

Kdo je zvyklý pohybovat se na rozbitých českých silnicích, je určitě mile překvapen kvali-

tou asfaltového povrchu na chorvatských ostrovech. Ať už jsou silnice širší nebo užší, pravidlem je dokonalý povrch, díry jsou jen výjimkou. Silnice se tu nejen upravují, ale i stavějí – co bylo ještě před pár týdny nezpevněnou štěrkovou cestou, může teď být pro cyklistu příjemným černým hladkým asfaltem. Silnice jsou většinou dobře značené, na pevném povrchu při špatce orientačních schopností nelze zabloudit. Provoz je až na výjimky malý. Stane se, že při celodenním výletě spočítáte auta, která vás minou, na prstech jedné ruky.

Makadam (makadamski put) znamená štěrkovo-šotolinovou vozovou cestu. Některé makadamy jsou hladké, dobře sjízdné

i na silničních a krosových kolech, jiné jsou hrubé, vhodné spíše pro horská kola. Pobřežní makadamy sledují mořský břeh a umožňují tak četné zastávky na koupání mimo civilizaci. Hřebenové makadamy procházejí nejvyšším hřebenem na ostrově a poskytují panoramatický výhled. Na makadamu potkáte možná malotraktoristu směřujícího na svoji vinici, jezdce na oslu, anebo nepotkáte vůbec nikoho.

Kozí stezka (kozji put) je někdy těžko sjízdná i na horském kole, často bývá i pro ostré bikery výzvou a tvrdým oříškem. Někdy nezbyvá, než z kola sesednout. Kozí stezky nás zavedou k panenským plážičkám ukrytým mezi skalisky, k pobřežním

Na ostrovech lze běžně využívat taxičluny. Umožní dostat se na atraktivní pláže na malých přilehlých ostrůvcích. Stačí jen zamířit do některého z přístavišť a zeptat se přímo zde, případně se obrátit se svým dotazem na číšníka v některé blízké hospůdce.

jeskyním, ve vnitrozemí ostrovů pak k opuštěným vinicím, olivovým sadům anebo, jak už název napovídá, ke kozím a ovčím pastvištím.

PEVNÁ ZÁKLADNA NA OSTROVĚ

Ostrovy nejsou dosud cyklisticky frekventované, servisy tu skoro nejsou a prodejny s náhradními díly už vůbec ne. Trajekty a linkové lodi, nejčastěji společnosti Jadrolinija, spojují pravidelně ostrovy s pevninou, ale jen zřídka mezi sebou navzájem. K projetí a poznání středně velkého ostrova stačí dva tři dny. Zázemí najdeme nejlépe v ubytování v soukromí, které se nabízí na každém ostrově v ceně asi 10–20 eur na osobu a noc; mimo letní prázdniny je ani není nutno rezervovat příliš dříve, s malou špetkou rizika lze jet i „na blind“. Při týdenním pobytu na jednom větším ostrově se tak dají výhodně vzájemně doplnit

výlety na kole a koupání, případně další vodní aktivity. Vhodné je volit taková místa, která jsou příjemná, pěkně položená a sama o sobě zajímavá, v jejich blízkosti je více možností pěkného koupání a také více možností výjezdů do různých směrů: naším tipem jsou Pučišća, Sutivan nebo Bobovišća na Brači, Komiža na Visu, Račišće na Korčule anebo Vrboska na Hvaru.

MAPY, ZNAČENÍ A ORIENTACE

Nejlepší dostupné mapy na našem trhu jsou Chorvatsko-Dalmácie 1-4 a Kvarner 1:100 000 (vydává Shocart). Obsah musíme někdy brát s rezervou – cesta vyznačená v mapě nemusí ve skutečnosti existovat a naopak. Místní turistické organizace nabízejí většinou zdarma v informačních střediscích mapy různé úrovně, od bídných náčrtků až po výbornou novou mapu ostrovů Pašman a Ugljan (chybí jen měřítko). Značení cyklistických tras se objevuje sem tam, hlavně na ostrovech Pag a Cres. Není však systematické a nedá se na něj jednoznačně spolehnout. Mimo cesty se nevydávejte – vápencový terén porostlý makchií je prakticky neprostupný. Zvláště před výjezdem mimo silnici je nutno se dobře zásobit vodou.

— Od začátku 90. let pořádá jako svou specialitu kombinované poznávání dalmatských ostrovů pražská cestovní kancelář Geotour. Využívá k tomu tradiční velkou dřevěnou jachtu s bydlením a stravou.

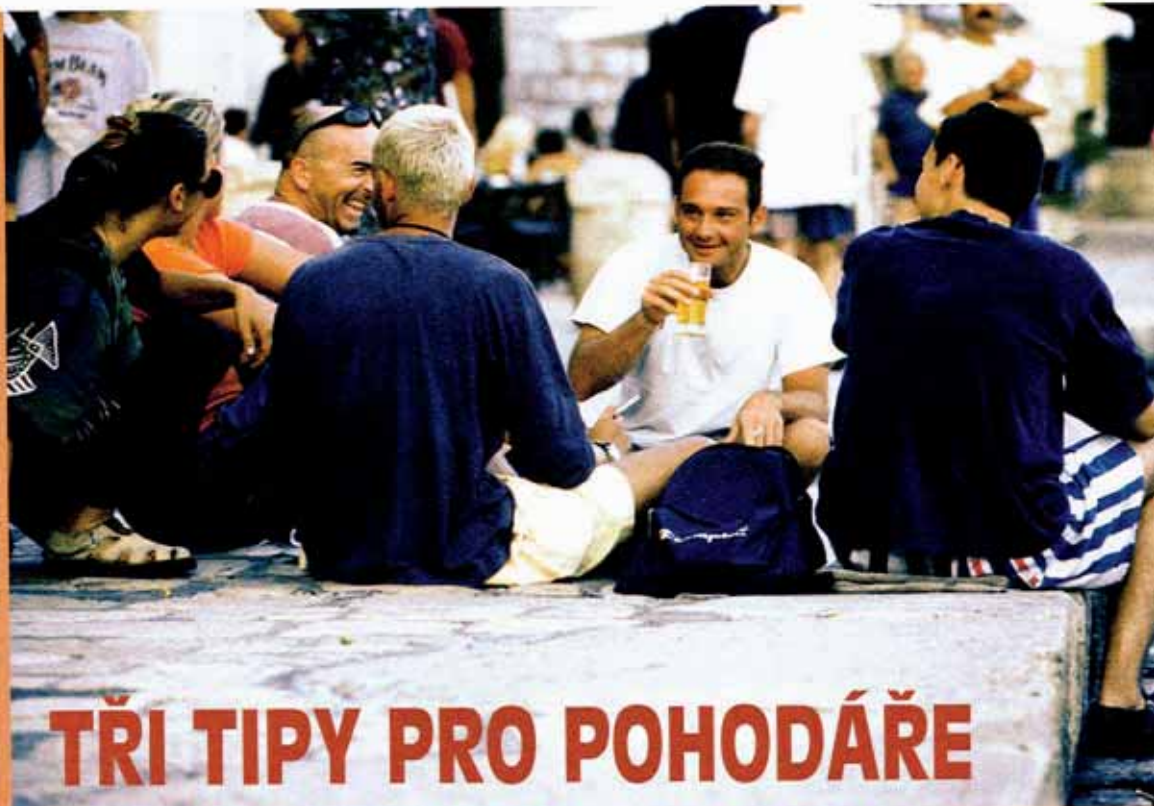
— Na lodí je ubytování v jednoduchých kajutách, sprchy s teplou vodou, místní speciality vaří chorvatský kuchař.

— Jízda na kole přes ostrov má expediční příchut, protože zpravidla není nutné vrátit se na stejné místo, loď čeká v přístavu na opačné straně ostrova.

— Plavba je týdenní a za tu dobu se dají takto projet čtyři nebo pět ostrovů.

— Program je variabilní a účastníci se sami rozhodují, jakou cestou se vydají, nebo zda zůstanou celý den na palubě.

TŘI TIPY PRO POHODÁŘE

I když jsou ostrovy převážně kopcovité, nabízejí se i některé možnosti pro „promenádní“ jízdy bez velkého vypětí, většinou podél moře.

OSTROV KORČULA

**Z Korčuly do Lumbardy a zpět 18 km;
kousek do kopce, pak po rovině.**

Cesta začíná v historickém městě Korčula u autobusového nádraží. Po kilometru stoupání s pěknými výhledy na staré město odbočíme doleva. V Lumbardě je pěkný rybářský přístav, kde můžeme vidět rybáře vracející se z lovu. Pokračujeme ještě necelé 2 km za Lumbardu v původním směru. Vpravo je odbočka na písčnou pláž Pržina, vlevo do zátoky Bili žal s kamennými plážičkami. Po koupeli se vrátíme stejným směrem anebo makadamovou cestou, která vede jižně od silnice. Kousiček před vjezdem do Korčuly je po levé straně příjemná konoba Maslina s dobrým domácím vínem a typickým dalmatským jídlem.

OSTROV BRAČ

**Z Pučišći do Supetaru 20 km;
zvlněný profil.**

Naším východištěm je malebný, klidný přístav Pučišća s proslavenou kamenickou a sochařskou školou a mramorovými lomy v okolí, odkud se dodával kámen i na stavbu Bílého domu ve Washingtonu. Na chvíli se vzdálíme moři a stoupáme trochu do vnitrozemí, abychom zakusili skvělé výhledy na moře i hory na pevnině proti nám. Klesáme kolem upravených vinohradů až k chráněné zátocy Lovrečina, která vybíží ke koupeli. Její zvláštností jsou sladké prameny, které při klidném moři tvoří tenkou vrstvičku sladké vody při hladině. Pokračujeme buď po příjemném makadamu těsně podél moře (zátoky, plážičky, další možnos-

ti koupání), nebo po silnici, která vede trochu výš v úbočí. Postira a Splitska jsou pěkná přístavní městečka na cestě, s bary, pobřežními kavárnami, kde můžeme na chvíli spočinout. Supetar je větší, v restauraci Bistro Palute doporučujeme okusit místní specialitu – kůzlečí vnitřnosti (tripice).

OSTROV HVAR

**Ze Starého Gradu do Jelsy 13 km;
téměř po rovině.**

Ze Starého Gradu, původně antické osady, vyrazíme východním směrem. Za elek-

trorozvodnou pokračujeme po celkem hladkém makadamu (letos už možná bude položen asfalt) rovně přes polje (krasová plošina, převážně využívána zemědělsky) do Vrbošky, která na nás dýchne atmosférou počátku minulého století – můžeme tu pozorovat mistry vyrábějící dřevěné čluny tradičními postupy. Nad přístavem je zvláštní opevněný kostel. Pokračujeme malou pobřežní asfaltkou voňavým borovým lesem, kolem útesů a pláží (možnosti koupání) až do Jelsy. Na zidkách posedávají domorodí strýci. Občerstvení nabízí více restaurací na hlavním náměstí.